

Hvem besøkte Gråhøgdbu?

Besøksprotokollene foreller at det første kalenderåret Gråhøgdbu eksisterte, skrev 23 gjester seg inn i besøksprotokollen ("[Besøksprotokoller Gråhøgdbu]," 1967, 1968, 2018, 2019). De første gjestene var Claus Helberg med frue Ragnhild, som skrev seg inn som gjest 1 og 2, 26.08.1967. Gjestene var videre en professor, en politio. k.(?), en grosserer, fire studenter, åtte skoleelever, generalsekretær Lyng i DNT, en politibetjent og en bonde fra New Zealand. Av geografisk spredning var ni personer fra Oslo, syv fra Lillehammer, én fra Kristiansand, Nordmøre, Trondheim, Meldal, Selbu, og Ytre Sogn og Wellington, New Zealand

I 1968 fikk Gråhøgdbu 451 besøkende. Det vil si 451 gjester har skrevet seg inn i protokollen. Jeg har ikke tatt for meg yrkene dette året, men geografisk spredning. Lokalbefolkningen defineres i denne sammenhengen som Ringebu og Sollia, herfra var det 10 besøkende på Gråhøgdbu i 1968; syv fra Ringebu, inkludert tre stk fra Ringebu Folkehøgskole, og tre fra Sollia. Fra nærområdet, her representert ved Gjøvik, Hamar, Ringsaker, Lillehammer, Øyer, Tretten, Follebu og Lesja, var det 25 besøkende. Fra Oslo alene kom 179 besøkende. Da har jeg ikke tatt med de tilstøtende områdene til Oslo i regnestykket. Kun de som har skrevet Oslo som bosted. Asker, Bærum med flere kommer i tillegg.

Det er tydelig at en overvekt av de besøkende på Gråhøgdbu ikke er lokale, men langvegsfra, og fra Oslo-kanten. Dette gir inntrykk av at på 60-tallet var det folk fra urbane strøk, og spesielt Oslo som var sterkest representert blant dem som drev med friluftsliv i DNTs regi på Venabygdsfjellet. Ut ifra yrkestittel på de besøkende fra 1967, synes det også som det var ressurssterke mennesker.

Pål Risstubben på Bølisetra forteller at besøkende hos dem på 60-tallet var folk fra blant annet Eidsvoll, Lier, Jessheim, og også fra Jevnaker var det mange.

[...] det var både yngre og eldre som kom hit for å feriere. Det var ofte kvinnfolka som bodde igjen her med ungene, og så reiste gubben tilbake til byen att, eller dit han hadde sitt arbeid. ... De kunne ratt være igjen her ei viku eller fjortendager, og så kom han att messom (Risstubben, 01.10.2020).

Dette synes å ha forandret seg til våre dager:

Nå ... i 90% [av tilfellene], er det kjerringa som kjører inn og kaster ut ski, mannfolk og unger på begge sider av vegen og kjører ut igjen. ... Da går de opp til Gråhøgdbua, eller så går de inn mot Ramshøgdene ... [De] leverer og kjører tilbake, og kommer til et klokkeslett og henter (Winther, 24.08.2020).

Om besøkende i nyere tid, forteller Ragnvald Jevne (DNT-Lillehammer) om sine erfaringer fra en tur til Gråhøgdbu i 2001. Da det var stappende fullt, og hans inntrykk va at det var folk langvegsfra:

Vi har en høy andel utlendinger ... Har inntrykk at det er veldig mye nå ... Folk legger jo gjerne igjen et betalingskjema, det har vært tradisjonen – og blir fakturert i ettertid. Og vi ser at det er et høyt tall utlendinger ... Fra store deler av verden (Jevne, 16. 01.2020).

Tall fra besøksprotokollen i 2018 bekrefter at Jevne har rett i uttalelsen om at det er mange utlendinger som benytter seg av Gråhøgdbu. I 2018 var besøkstallet var på 705 personer. Av disse besøkende er 206 personer fra utlandet, 125 personer har notert Oslo som hjemsted, og 90 besøkende kommer fra nærområdet (Ringebu, Sør-Fron, Vinstra, Øyer, Fåberg, Lillehammer, Ringsaker, Brumunddal, Hamar, Ilseng, Ottestad, Biri, Gjøvik, Raufoss, Hunndalen, Bøverbru, Koppang, Rena). De resterende kommer fra rundt omkring i landet.

I 2019 gjorde jeg tilsvarende telling, men kun tall fra sperioden 04.01.—22.03. kunne brukes som tilsvarende statistikk. Påfølgende besøksprotokoll hadde ikke kolonnen «Hjemsted», og derfor ble det umulig å få tak i denne opplysningen fra resten av året. Den første perioden viste imidlertid en lik trend som i 2018, med mange utlendinger. Av 198 besøkende totalt på Gråhøgdbu i denne perioden, var 111 personer fra utlandet (England, Danmark, Tyskland, Nederland, Belgia, Brasil, Frankrike, Skotland, Canada, Australia, Sverige), 14 stk har oppgitt Oslo som hjemsted, og 24 var fra lokalområdet Hamar, Raufoss, Ringebu, Heidal, Leira, Moelv, Gjøvik, Biri og Koppang. De resterende var fra andre steder i Norge.

Tellingene er foretatt i besøksprotokollene, og ut ifra de besøkendes notater. Et forbehold må tas i forhold til lesevennlighet til dem som har skrevet i protokollen. Det er muligens ikke alt jeg har klart å tyde korrekt. Om Oslo-segmentet må nevnes at jeg ikke har tatt med nærområdet til Oslo i dette tallet. Kun de som har notert Oslo som hjemsted er tatt med. Asker, Bærum, Drammen osv faller derfor utenfor.

Jeg har selv hatt Gråhøgdbu som turmål i «alle år», både sammen med familien og alene, men det er kun ved et par tilfeller at jeg har skrevet meg inn i protokollen på Gråhøgdbu. Mest for morro skyld, og uten annen hensikt enn en følelse av tilfredshet ved å legge igjen signaturen min og bli en del av statistikken til Gråhøgdbu. Jeg har ikke hatt grunn til å skrive meg inn fordi jeg har hatt med egen niste, og har ikke overnattet på bua. Slik har derfor mange flere vært oppom bua enn det som kommer fram i besøksprotokollen. Ragnvald Jevne nevner det samme i intervjuet: «De fleste skriver seg inn i protokollen, og noen i hytteboka. Men langt fra alle» (Jevne, 16.01.2020).